

Vysoká škola technická a ekonomická
v Českých Budějovicích
Ústav podnikové strategie

Interní grantová soutěž 2021

**Příprava výukových materiálů pro podporu
blended learning, reg. č. 2UPS**

Spoluřešitel: Štěpánka Jenešová Dipl.-Phil.

Vysoká škola technická a ekonomická
v Českých Budějovicích

Etika a filozofie vysokoškolského prostředí

Etiketa na vysoké škole, ceremonie, etický kodex studenta a zaměstnance

Étos univerzity a etika vědy

etika

morálka

Etiketa na vysoké škole, ceremonie, etický kodex studenta
a zaměstnance

Základy etikety v akademickém prostředí

- společenské konvence, způsoby vhodného chování a vystupování na veřejnosti, nebo společenské mravy, jsou oblastí, které se věnuje etiketa
- zdvořilost se nesmí přehánět, ani chybět
- v akademickém prostředí se správné oslovení často zakládá na adekvátním použití titulu
- první oslovení bývá zcela oficiální
- i když se v akademickém světě ctí rovnost pohlaví, v osobním kontaktu nám mohou pomoci obecná pravidla pozdravu: mladší se představuje staršímu, níže postavený výše postavenému, muž ženě, příchozí přítomným – stejně tak představujeme my mladšího staršímu, muže ženě, méně zkušeného zkušenějšímu, výše postavenému, podřízeného nadřízenému
- naprosto zásadním pravidlem je chození včas ... to, že se čtvrthodině zpoždění říká akademická je zavádějící. Zpoždění vyjadřuje neúctu, neschopnost zorganizovat vlastní čas a dostát svým závazkům

Jak je to s akademickými tituly?

- Ing. - inženýr
- Ing. arch. - inženýr architekt
- MUDr. - doktor medicíny
- MDDr. - doktor zubního lékařství
- MVDr. - doktor veterinární medicíny
- MgA. - magistr umění
- Mgr. - magistr

- JUDr. - doktor práv
- PhDr. - doktor filozofie
(humanitních, pedagogických a společenských věd)
- RNDr. - doktor přírodních věd
- PharmDr. - doktor farmacie
- ThLic. - licenciát teologie
- ThDr. - doktor teologie
- Ph.D. - doktor
- Th.D. - doktor teologie
- doc. - docent
- prof. - profesor

Desatero elektronické komunikace

- 1) V e-mailech se držte gramatiky
- 2) Dodržujte neutrální tón
- 3) Vyšší bere. Když váš nadřízený v e-mailech přejde na přátelštější tón, můžete taky, ale první smajlík musí padnout od něj.
- 4) Děkujte jen jednou.
- 5) Omluvte se taky jen jednou.
- 6) Promyslete si předmět e-mailu. Příjemce ho uvidí jako první, takže se držte profesionálního slovníku.
- 7) Buďte co nejstručnější
- 8) Nepoužívejte mail jako SMS, na kterou čekáte okamžitou odpověď.
- 9) Předtím než odkliknete „odeslat“, si přečtěte, co jste napsali.
- 10) Držte se zásady KISS (Keep it Short and Simple).

(Vybráno a upraveno z Holmerová, 2014, s. 17-18)

Pravidla pro kulturu diskuze

- k diskuzi bychom se měli přihlásit;
- mluvit začneme, až budeme vyzváni (slovně, gestem);
- představíme se;
- přejdeme k diskuzi;
- diskutujeme kultivovaně ;
- měli bychom být struční a věcní;
- diskuzi zbytečně neprotahujeme

Ceremonie

- často ve slavnostním oděvu (talárech) s odznaky univerzity či fakulty (insignie, apod.)
- je nutné mít společensky vhodné oblečení
- rektor může být osloven jako Jeho Magnificence (vznešený), děkan jako Spectabilis (slovutný), prorektor také Spectabilis nebo Maiestas (důstojný), ostatní funkcionáři Honorabilis (velevážený, ctihodný), v množném čísle Honorabiles
- úřad *pedela*

Imatrikulace studentů

Promoce absolventů (z lat. *promotio*, od *pro-moveo*, postrčit, podpořit)

- úspěšní absolventi slavnostně promováni, skládají promoční slib a přebírají vysokoškolský diplom
- promoce nemá v ČR právní význam, akad. titul student získává už absolvováním státní zkouškou, čímž dochází k ukončení studia

Inaugurace rektora či děkana; jmenování docentů a profesorů; dále udělení čestného doktorátu či jiného vyznamenání udělovaného vysokou školou nebo slavnostní zasedání akademického senátu, vědecké rady nebo akademické obce

Étos univerzity a etika vědy

Étos univerzity

- mrav, zvyk, charakter; v současné češtině slovo étos používáme ve významu základních ideálů a principů v dané oblasti
- filosofové, především ti osvícenští, jakým byl i zmíněný Humboldt, ale i jejich pokračovatelé ve 20. století, pracují se vzdělaností postavenou na humanistických ideálech a principech jako se základním stavebním kamenem univerzity
- Kant, Dewey, nebo Masaryk: obecnou funkcí vzdělání je podle nich to, že napomáhá držet kritický odstup od konvenčních názorů a morálky, a podporuje rozvoj kritického myšlení, které dokáže zbavovat se dogmat, přehodnotit zažitě hodnoty a zachovávat a rozvíjet ty potřebné
- *Zákon ČR č. 111/1998 o vysokých školách*, který např. v úvodním ustanovení o rolích vysokých škol uvádí, že vysoké školy jako nejvyšší článek vzdělávací soustavy jsou vrcholnými centry vzdělanosti, nezávislého poznání a tvůrčí činnosti a mají klíčovou úlohu ve vědeckém, kulturním, sociálním a ekonomickém rozvoji společnosti

Etika vědy

- disciplína, která se zabývá konkrétními pravidly a normami ve vědě / obecnější označení pro odpovědnost vědců vůči společnosti
 - v podstatě až do osvícenství, oblast etiky, nejen etiky vědy, byla primárně spojována s náboženstvím
 - hlavní podoby institucionalizace etiky vědy:
 - 1) fungování profesních sdružení, která definují profesní etiku
 - 2) státní instituce, které navrhuji, přijímají a kontrolují dodržování právních ustanovení, jimiž se vymezuje působnost vědeckých institucí, včetně některých požadavků spojených s etikou vědy
- + oblast etických kodexů, které mohou pojednávat o obecných nebo profesních principech vědecké činnosti a jejich etickému rozměru, ale mohou být také součástí pracovní smlouvy, a takto jsou pak provázány s pracovními zákony
- 1) etické komise (např. Bioetická komise Rady pro výzkum a vývoj), které nejsou složeny pouze z odborníků dané profese, ale mezi svými členy mají také zástupce veřejnosti

Právní aspekty etiky výzkumu a vývoje

- etika vědy není striktně vymezena, podléhá historickým proměnám, je kulturně zakotvená, odvíjí se od širších společenských zájmů, a je ovlivněna také ekonomickými a politickými tlaky
- rozhraní etických principů se neustále pohybuje mezi legalitou, morálkou a normalitou
- základním průsečíkem obecně přijímaných principů etiky vědy a českého právního řádu = oblast vědecké a akademické svobody (ohraničené etickou přijatelností a zákonnými mezemi výzkumu a použitých metod ... viz obecné podmíněnost liberální svobody)
- svoboda vědeckého bádání; svoboda prezentování vědeckých poznatků a výsledků; svoboda výuky = otevřenost různým vědeckým názorům a výzkumným metodám

ROLE LIBERÁLNÍHO STÁTU:

- nesmí nemůže podmiňovat fungování akademické obce prosazováním nějaké ideologie (politické, náboženské, právní nebo vědecké)
- musí zajistit jejich pluralitu, možnost střetávání odlišných paradigmat
- musí zaručit vědeckou svobodu a vytvořit a udržovat právní formy institucionální odluky vědy od státu.
- zajišťuje podmínky pro veřejné soutěže a veřejné zakázky ve výzkumu a vývoji a zakazuje nekalé vědecké soutěže

